

Met of zonder subsidie?

Elke drie jaar organiseert het Fonds Bkvb (Fonds voor de Beeldende kunst, vormgeving en bouwkunst) een studiereis voor architecten naar het buitenland. De eerste reis – ze hadden toen kennelijk geld over – ging in 1992 naar Japan. Ondanks de bittere ervaringen van mijn beide ouders in het Jappenkamp heb ik juist mateloze bewondering voor de moderne Japanse architectuur. Ik overwoog daarom een aanvraag in te dienen, maar zag daar uiteindelijk vanaf omdat ik een dergelijke reis eenvoudig zelf zou kunnen betalen.

Ik bleek een dief van mijn eigen portemonnee, want in het uiteindelijke deelnemersveld kwam ik ook gevestigde namen als Weeber en Bhalotra tegen. Bij navraag bleek dat ik het volstrekt verkeerd begrepen had. Om voor een van die reisbeurzen in aanmerking te komen, oordeelt een commissie slechts over de kwaliteit van het werk en niet over de kapitaalkracht van de aanvrager (en zeker in die tijd gold ik nog als een 'talentvol' architect). Het voorbeeld toont zo een van de bedenkelijke kanten van het actuele systeem van kunstsubsidieering, dat nu opnieuw – en terecht – ter discussie staat.

Het andere fonds op ons vakgebied, het Stimuleringsfonds voor Architectuur heeft jaarlijks 2,8 miljoen euro te vergeben, onder meer voor projecten 'gericht op het bevorderen van de belangstelling voor architectuur in brede zin bij een groot publiek'. Onder die noemer blijken eveneens publicaties over het werk van succesvolle architecten te vallen. En zo verschenen er in de afgelopen jaren tientallen geslaagde en minder geslaagde monografieën over Nederlandse architectenbureaus, die juist vanwege hun succes die boeken gemakkelijk zelf hadden kunnen financieren.

In de actuele discussie over de kunstsubsidies pleiten enkele fondsdirecteuren voor een andere aanpak (zie leestip), met name wat betreft de huidige selectiemethode via kwaliteitsbeoordeling door 'anonieme' commissies. Ik stel voor die discussie vooral te richten op de selectiecriteria. Het kan toch niet zo zijn dat ons belastinggeld mede wordt besteed aan mensen en organisaties die dat geld helemaal niet nodig hebben?

Naar mijn idee moet de financiële steun aan startende en talentvolle architecten worden opgevoerd, maar dan niet zoals nu zonder enige vorm van tegenprestatie. Waarom zouden we de verfrissende denkracht van de jonge generatie niet ook nuttig kunnen inzetten, bijvoorbeeld bij het omvormen van probleemwijken naar prachtwijken? Kunnen de huidige startstipendia niet slim gekoppeld worden aan een gerichte maatschappelijke stage of aan een studieopdracht voor een actueel probleem?

Deze herfst staat de inmiddels achtste reis van het Fonds, in dit geval naar stad en landschap in Amerika op stapel. Beoordelend commissielid Paul Roncken begon op ArchiNed een discussie over het door hem geconstateerde gebrek aan belangstelling voor die reis onder de vaderlandse landschapsarchitecten. In een scherpe analyse naar aanleiding van het weer wél toelaten van de gevestigde orde veegt het jonge architectenduo ZUS – afgewezen voor deze reis, maar kortgeleden wel gelauwerd met de prestigieuze Maaskantprijs voor Jonge Architecten – de vloer aan met de visie van Roncken: "Ons bekruipt een sterk gevoel van terug naar de boerenkool met worst, terwijl wij van mening zijn dat er op elke plek andere gerechten kunnen worden bereid met zeer specifieke kruiden".

Geert Wilders heeft inmiddels kamervragen gesteld naar aanleiding van de discussie over de kunstsubsidies en hij bepleit vervolgens halvering van het kunstbudget. Het zou cultuurminister Plasterk sieren als hij daarop reageert met voorstellen waarin de inventiviteit van jonge architecten krachtiger wordt gesteund en tevens actiever wordt ingezet bij het realiseren van de ambitieuze doelstellingen van het nieuwe kabinet.

kavander@xs4all.nl

Leestip:

Lex ter Braak e.a. (2007), Second Opinion - over beeldende kunstsubsidie in Nederland, Nai Publishers, Rotterdam